

Inauguracja Pracowni Fonetyki Stosowanej im. Marii Przybysz-Piwko w Centrum Logopedycznym Uniwersytetu Warszawskiego

Inauguracja Pracowni Fonetyki Stosowanej im. Marii Przybysz-Piwko odbyła się 5 grudnia 2018 roku w Centrum Logopedycznym Uniwersytetu Warszawskiego przy ul. Karowej 20 w Warszawie. Pracownia powstała na mocy decyzji władz Instytutu Polonistyki Stosowanej oraz Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego z 21 marca 2018 roku. Inicjatorką powołania Pracowni była autorka niniejszego sprawozdania, dr hab. Anita Lorenc, która również została jej kierownikiem. W uroczystości wzięli udział wybitni specjaliści z wielu ośrodków naukowych z całej Polski, licznie zaproszeni goście, studenci oraz rodzina śp. doc. dr Marii Przybysz-Piwko.

Spotkanie rozpoczęło się od wystąpień wicedyrektora Instytutu Polonistyki Stosowanej doc. dra Tomasza Wroczyńskiego oraz kierownika Centrum Logopedycznego UW dr hab. Marzeny Stępień. Oboje wspominali swoją współpracę z patronką Pracowni, doc. dr Marią Przybysz-Piwko, która przepracowała na UW ponad 40 lat.

Następnie dr Ewa Wolańska, kierownik Pomagisterskiego Studium Logopedycznego UW, odczytała listy gratulacyjne, przesłane przez przedstawicieli innych ośrodków naukowych. W dalszej części dr hab. Anita Lorenc przybliżyła sylwetkę naukową Marii Przybysz-Piwko i opowiedziała o procesie powstawania Pracowni oraz możliwościach technicznych zakupionej do niej aparatury.

Kolejnym punktem wieczoru był występ kwartetu smyczkowego *Muscada String* w składzie: Ada Dobrowolska – skrzypce, Paweł Dębski – skrzypce, Jan Czyżewski – altówka i Antoni Majewski – wiolonczela. Muzycy wykonali utwory W.A. Mozarta.

Fot. 1. Goście zgromadzeni podczas inauguracji Pracowni Fonetyki Stosowanej IPS UW

Fot. 2. Wicedyrektor Instytutu Polonistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego doc. dr Tomasz Wroczyński otworzył spotkanie inauguracyjne

Po występie przyszła kolej na wykład inauguracyjny pt. „Charakterystyka fonetyczna polskich samogłosek nazalizowanych – analiza przestrzennego rozkładu pola akustycznego i częstotliwości formantowych”, wygłoszony przez dr hab. Anitę Lorenc z Uniwersytetu Warszawskiego oraz dr hab. Katarzynę Klesę z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wykład został przygotowany we współpracy z drem inż. Danielem Królem z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie.

Fot. 3. Kierownik Pracowni Fonetyki Stosowanej IPS UW dr hab. Anita Lorenc podczas uroczystej inauguracji

Po części oficjalnej zgromadzeni goście mieli możliwość zwiedzania pomieszczeń Pracowni oraz wzięcia udziału w prezentacji znajdujących się w niej urządzeń. Pracownia została wyposażona w najwyższej klasy artykulograf elektromagnetyczny AG 501 firmy Carstens Medizinelektronik GmbH. Jest to urządzenie, które dzięki zastosowanej technologii pozwala nagrywać, przechowywać, prezentować i oceniać ruchy artykulatorów (języka, warg, żuchwy, podniebienia miękkiego) w trójwymiarowej przestrzeni w czasie rzeczywistym – podczas mówienia (por. np. <http://www.articulograph.de>). Jego ogólna zasada działania polega na indukcji zmiennego napięcia w sensorach, które są mocowane na narządach artykulacyjnych badanych osób. Pole magnetyczne o różnych częstotliwościach

wytwarzane jest przez sześć cewek nadawczych. Urządzenie pozwala na zebranie współrzędnych sensorów w trójwymiarowej przestrzeni (określenie współrzędnych XYZ) w czasie rzeczywistym, a także dwóch miar kątowych (φ , θ). Dzięki oprogramowaniu komputerowemu zgromadzonymi danymi można zarządzać, przeglądać je, a także edytować. Zakup artykulografu został sfinansowany z dotacji celowej Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Zakupiony sprzęt służy m.in. do prowadzenia badań artykulacji oraz realizacji nagrań dźwiękowych, ponieważ pomieszczenia pracowni spełniają wszelkie kryteria profesjonalnego studia nagraniowego, z wydzieloną przestrzenią do rejestracji nagrań dźwiękowych oraz reżyserką.

Fot. 4. Wnuk doc. dr Marii Przybysz-Piwko sprawdza możliwości artykulografu

Fot. 5. Fonetycy przy artykulografii AG501 w Pracowni Fonetyki Stosowanej IPS UW: na pierwszym planie dr hab. Katarzyna Klessa (UAM), w głębi dr Barbara Kamińska (UG) i dr hab. Anita Lorenc (UW)

Zakres i cel działalności Pracowni obejmuje:

1. Prowadzenie badań wymowy w normie oraz w przypadkach jej zaburzeń z wykorzystaniem obiektywnych technik pozyskiwania, analizy i interpretacji danych, ze szczególnym uwzględnieniem finansowania zewnętrznego (projekty naukowo-badawcze).
2. Badania artykulacji z wykorzystaniem artykulografu model AG501 firmy Carstens.
3. Prowadzenie nagrań dźwiękowych w profesjonalnie wytłumionym studiu nagraniowym, z wydzieloną przestrzenią do rejestracji sygnału oraz reżyserką.
4. Tworzenie repozytoriów nagrań audio, wideo i artykulograficznych mowy normatywnej i zaburzonej.
5. Włączanie do planowanych projektów naukowo-badawczych studentów studiów dziennych, podyplomowych i doktoranckich Uniwersytetu Warszawskiego, zainteresowanych kształceniem i specjalizacją w zakresie analizy mowy.
6. Budowanie nowych, interdyscyplinarnych zespołów projektowo-badawczych.

7. Organizację bazy dydaktycznej dla wszystkich przedmiotów związanych z analizą mowy w normie i w przypadkach jej zaburzeń.
8. Organizację staży, seminariów, wykładów otwartych, warsztatów, konferencji, konsultacji.

Członkami Pracowni Fonetyki Stosowanej są pracownicy krajowych i zagranicznych instytucji naukowo-badawczych, specjaliści w zakresie fonetyki, akustyki, technologii mowy i języka, przetwarzania sygnałów akustycznych i obrazów, systemów wizyjnych oraz automatycznego rozpoznawania mowy, będący uznanymi autorytetami w swoich dziedzinach:

- prof. dr hab. Piotra Łobacz – Instytut Językoznawstwa, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,
- prof. dr hab. Marzena Żygis – Zentrum für Allgemeine Sprachwissenschaft w Berlinie, Humboldt Universität w Berlinie,
- dr hab. Tomasz Ciszewski, prof. UG – Instytut Anglistyki i Amerykanistyki, Uniwersytet Gdański,
- dr hab. Katarzyna Klessa – Instytut Lingwistyki Stosowanej, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,
- dr inż. Daniel Król – Instytut Politechniczny, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie,
- dr inż. Łukasz Mik – Instytut Politechniczny, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie,
- dr Agata Trawińska – Instytut Ekspertyz Sądowych w Krakowie oraz pracownicy i doktoranci Instytutu Polonistyki Stosowanej oraz Instytutu Języka Polskiego Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego.

Pracownia jest otwarta na współpracę z instytucjami zewnętrznymi oraz ze wszystkimi chętnymi pracownikami i studentami studiów dziennych i doktoranckich Instytutu Polonistyki Stosowanej oraz Instytutu Języka Polskiego Wydziału Polonistyki UW czy też innych jednostek organizacyjnych Uczelni. Możliwe jest udostępnianie pomieszczeń Pracowni oraz znajdujących się w niej urządzeń. Warunki i zasady udostępniania lub zlecenia wykonania prac należy uzgadniać z kierownikiem Pracowni Fonetyki Stosowanej (e-mail: anita.lorenc@uw.edu.pl) oraz dyrekcją Instytutu Polonistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego.

Honorowymi gośćmi spotkania inauguracyjnego była rodzina patronki Pracowni: Pan Marek Piwko, wdowiec po Marii Przybysz-Piwko, córka Katarzyna Orzeł z mężem Rafałem oraz wnukami Julią i Janem, syn Adam Piwko z żoną Agnieszką, syn Michał Piwko oraz siostra Ewa Sienkiewicz z mężem Tadeuszem.

Na łamach „Kuriera Mareckiego” – Maria Przybysz-Piwko była bowiem wieloletnią mieszkanką podwarszawskich Marek, radną miejską, a także przez trzy kolejne kadencje przewodniczącą Rady Miasta – ukazała się wzmianka na

Fot. 5. Rodzina śp. Marii Przybysz-Piwko (na pierwszym planie) podczas uroczystej inauguracji Pracowni Fonetyki Stosowanej

temat inauguracji Pracowni, a wraz z nią niezwykle miłe słowa sformułowane przez Rodzinę śp. Marii Przybysz-Piwko: „Dziękujemy pani dr hab. Anicie Lorenc oraz wszystkim osobom zaangażowanym w realizację tego wspaniałego dzieła. Nadanie Pracowni imienia Marii Przybysz-Piwko, która przyczyniła się do wykształcenia kilkuset polskich logopedów, stanowi wyjątkowe upamiętnienie Naszej Mamy. Szczególne podziękowania należą się także Pani dr Ewie Wolańskiej za godne kontynuowanie pracy Naszej Mamy w Pomagisterskim Studium Logopedycznym UW” („Kurier Marecki” 2019, nr 1 (39), s. 4).

Kierownik Pracowni Fonetyki Stosowanej
im. Marii Przybysz-Piwko

Anita Lorenc